

Арбанаси, Горна-Орѣховица, Лѣсковецъ и Долна-Орѣховица привилегировани.

Завидното благосѣстояние, на което се радваше с. Арбанаси, не можеше да не обърне вниманието даже на самия султанъ, който въ абсолютната си и неограничена власт решилъ бѣ да го присвои и направи свой частенъ имотъ. Султанътъ Сюлейманъ-ханъ Великолепни, царуващъ отъ 926 до 974 г. отъ егира или 1519 до 1566 год. отъ Р. Хр., е ималъ голѣми частни свои земи и селища въ Сърбия, Никополско и Търновско. Въ Търновско частна султанова собственостъ сж били селата Арбанаси, Горна-Орѣховица, Лѣсковецъ и Долна-Орѣховица, подъ общото название „Арнабутъ-хассъ-кариелери“.

Въ 1538 г. обаче, тия четири села сж били подарени отъ султанъ Сюлеймана на зетя му Рустемъ-паша.

Споредъ ржкописната история „Тюхрей юлмюлюкъ ве юлъ везери“, писана въ 1759 г. отъ Османъ заде Югаибъ Ахмедъ-ефенди, споменатиятъ султански зетъ Рустемъ-паша билъ отъ славянски произходъ — хърватинъ. Следъ победитѣ, нанесени отъ предводителствуванитѣ отъ самия султанъ Сюлейманъ-ханъ Великолепни войски и превземането на Далмация, Маджарско и Хърватско, малкиятъ хърватинъ Христо, синъ на видно и благородно семейство, падналъ въ робство и билъ отведенъ и отгледанъ въ султановитѣ сараи, като му е било наложено приемането на мохамеданството, въ която религия е билъ възпитанъ. Потурчениятъ Христо, нареченъ Рустемъ, съ своята интелигентностъ, будностъ и проявена предприемчивостъ, станалъ любимецъ, издигналъ се бързо и отъ благоволение къмъ него султанътъ го въздигналъ въ чинъ паша, направилъ го везиръ и му далъ за жена дъщеря си Айше-Султане, като му подарилъ Арбанаси, Горна-Орѣховица, Лѣсковецъ и Долна-Орѣховица, за което му билъ издаденъ и надлежниятъ ферманъ и крепостенъ актъ „мюлкъ-намеи-хумаюнъ“.

Следъ смъртта на султанъ Сюлейманъ-ханъ Великолепни, неговиятъ приемникъ, султанъ Селимъ-ханъ II (1566-1571), шурия на Рустемъ-паша, издалъ по обичая отъ своя страна султански ферманъ, съ който потвърждавалъ първия отъ баща му, като изрично е изброилъ въ него правата и привилегиитѣ на посоченитѣ четири села, съставляващи едно цѣло, както и привилегиитѣ, съ които раята селяни отъ сжщитѣ села сж се ползували, като свободни граждани.

Презъ живота си Рустемъ-паша съ частъ отъ приходитѣ, които е получавалъ отъ тия му подарени четири свободни села, е съградилъ въ Цариградъ въ мѣстността „Едирне-капуси“, една великолепно джамия, нѣколко медресета, тюрбета, завиета и други богоугодни и обществени заведения. Сжщо и въ гр. Русе е съградилъ една джамия и нѣколко медресета и други богоугодни заведения.

Рустемъ-паша е ималъ постоянното си мѣстожителство въ гр. В. Търново. Въ 1569 г. той се поминалъ въ Цариградъ и билъ погребанъ въ джамията „Шахъ-заде султанъ джамеси“. Единъ отъ неговитѣ синове отъ законната му съпруга Айше-Султане ханъмъ, а именно Мехмедъ-паша, билъ достигналъ до високото положение великъ везиръ и мюширъ. Той, като главнокомандующъ (сердари-азма) на императорската армия, се отправилъ въ полесражението при водитѣ на о-въ Критъ, кждето се сражавалъ съ християнитѣ (тюфари), провъзгласенъ е билъ за газии — непобедимъ, но при завземането на този островъ падналъ убитъ.

Рустемъ-паша, споредъ султанския ферманъ, съ който му се подарявали на вѣчни времена четиритѣхъ албански села: Арбанаси, Горна-